

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny, i literacki

Poświęcony sprawom miejscowym oraz

Zagłębia Dąbrowskiego.

Cena 3 kop.

CENA PRENUMERATY:

miejscowych i zamiejscowych	Rb. 6.-
Rocznie	3.-
Półrocznie	1.50
Kwartalnie	1.50
Miesięcznie	50

Adres Redakcji i Administracji Czestochowz Alaja II Nr. 38, telefonu Nr. 50, skrytka postowa Nr. 21.

Redaktor przyjmuje od godz. 7-jej do 8-jej wieczorem. Rękopisów redakcja nie zwraca; za artykuły, nie oznaczone i gory ceną, honorarjów redakcja wypłacać nie będzie. Prenumeratę ogłoszenia w Czestochowie przyjmują wszystkie księgarnie. W Warszawie: Biuro Dzienników (Ingra, Wierzbowa 8, Dom Handlowy L. i H. Metz i S-ka Krad. Prsed. 53. Krajowe Biuro Ogłoszeń Marszałkowska 116, w Moskwie L. i E. Metz i S-ka, Biuro ogłoszeń I. Buchowits, w Warszawie Marszałkowska 22, w S. nowow W. Badurski, hotel warszawski.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za jeden wiersz lub jego miejsce na I-szej stronie 30 k., na IV-aj 10 k. Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k. Należała za wiersz 50 kop. Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

Reprezentantem „Gonia Czestochowskiego“ na terenie Zagłębia Dąbrowskiego jest p. Wacław Badurski (Sosnowiec, hotel „Warszawski“)

Reprezentacją „Gonia Czestochowskiego“ na terenie objęta księgarnią pani Z. Hubickiej Tamże ogłoszenia do „Gonia Czestochowskiego“.

Prenumeratę na „Gonia Czestochowskiego“ i ogłoszenia w Rakowie przyjmuje pan A. Nowakowski.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie

z następującym programem od 5 do 11 wieczór, w niedzielę i święta od 3 po poł.

Oddział I. Igrzyska Olimpijskie w obecności króla Edwarda w Londynie; Pożar Stambuła; Marja wścieka się. Oddział II. Honor munduru (obrazek z życia wojskowego); Życie kłowna (dramat). Oddział III. Cuda Brahmy (w kolorach); Deńszczyk pułkownika.

Co tydzień zmiana programu.—Szczegóły w programach. —Ceny miejsc: 1-e miejsce 50 kop., drugie miejsce 30 kop. Krzesło w łozy po 50 kop. Galebryja 20 kop., dzieci, uczniowie i żołnierze placą połowę. Dyrektor B. Zarzecki.

Sala gimnastyki i fechtunków St. KIFFERA w „Tivoli“

tamże Gabinet masażów, gimn. leczn. wyprostowywanie kręgosł. łopatek, elektryzacja i t. p. Gimnastyka dla dzieci (szwedzka) codziennie.

Jan Szeffler jubiler, patrz ogł. ost. str.

Cudowny wynalazek! usuwa głuchotę!

Żądacie zaraz, a wysię Wam bezpłatnie broszurę o tem, jak głusi mogą słyszeć!

Przyczyna Waszej głuchoty nie ma znaczenia, o ile nie urodziliście się głuchymi. Z pomocą naszego zadziwiającego wynalazku możecie słyszeć równie dobrze jak inni. Ani wiek, ani długość choroby nie gra tu roli. Racjonalne błony bębenkowe są niewidoczne, łatwo przystosowane i nadzwyczaj wygodne. Można je nosić bez obawy podrażnienia nawet najwrażliwszego ucha.—Przy pomocy racjonalnych błon bębenkowych możecie słyszeć wyraźnie słaby dźwięk i szep.

Kto z Was dotknięty jest tym strasznym cierpieniem, niech spieszenie żąda, by mu wysłano za jedną siedmiokopiejkową markę broszurę z opisem cudownego wynalazku, usuwającego głuchotę.

Listy proszę adresować: Jeneralne Biuro Eksportowe, Warszawa, Wierzbowa № 8, Pasz № 68. 1378 3—1

Na zasadzie otrzymanej instrukcji od Najwyżej zatwierdzonej Komisji w sprawach Towarzystwa

„Nadzieja“

Częstochowska Agentura Towarzystwa, ma zaszczyt zawiadomić Sz. Klijentelę i osoby zainteresowane że z dniem 1 (14) b. m. i r. wznowiło przyjmowanie transportów do różnych miejsc Cesarstwa.

Z poważaniem Czestochowski Agent E. Arian.

1394—3—3

KALENDARZYK.

O. 22 Października.

imiona chrześcijańskie: dziś: Kordali i Alodji P. p. jutro Seweryna Romana.

Wszaké stołeczka: godz. 6 m. 34, szabód godz. 4 m. 55.

Ubyło dnia: 6 godzin 24 minut.

Wiedomości historyczne: 1477. Powtórny bunt mieszkańców Nowogrodu. — 1685. Wydanie edyktu nanterskiego. — 1478. Bombardowanie Ruszuku.

o Dardanelle.

Kwestja otworcia Dardanelłów dla Rosji jest na porządku dziennym. I tak „Temps“, podawszy w krótkości historyczny rzut oka na tę kwestję i zwróciwszy uwagę na niewygodę, płynącą z zamknięcia tej cieśniny dla Rosji, rozpatruje obecne warunki, stojące w związku z tą sprawą.

„Anglja — pisze „Temps“ — winna obecnie zgodzić się, iż sytuacja dla Rosji jest nad wyraz krępująca i ciężka. Przypomniano

sobie teksty traktatów. Nie należy wszakże łapać się na nie. Trzeba mówić o wszystkim uczciwie i otwarcie i mieć na uwadze korzyści, gdyż jest to zasadą ogółu. Jeśli przemierze angielsko-rosyjskie odpowiada interesom Anglii, pozwala ono również zmienić uchwałę o cieśninach.

Jest wszakże Turcja, która potrzebuje obrony. Zrozumiałem jest, że przykremli się dla niej przewidywane przez Rosję zmiany. Turcy wszakże winni zrozumieć, iż wszystkie traktaty o cieśninach były wymierzone przeciwko nim i że nie dawały im najmniejszej gwarancji bezpieczeństwa. Czyż nie lepszą byłaby nowa sytuacja, bardziej jasna, bardziej szczerza, która zapewniłaby Turcji, iż nie będzie wciągnięta w cudze waśnie. Czyż nie należy, oprócz tego, liczyć się z tem, że i obecnie na morzu Czarnem znajduje się flota rumuńska i bułgarska. a może się tam ukazać również, przeszedłszy przez wolny Dunaj, flota austriacka? Czyż nie jest pożądana nowa reglamentacja, któraby pogodziła powszechne interesy, nie poniżając i nie naruszając Turcji.

W rocznicę zgonu.

Ale nie depociele przeszłości ołtarzy, Choć sami macie doskonałe wzniesie, Na nich się jeszcze święty ogień żarzy, I miłość ludzka stoi tam na straży I wy winaście im cześć!

Asnyk.

Z Asnykiem rzucamy pęk astrów jesiennych na symboliczną trumnę ks. Józefa Poniatowskiego, który 19-go października 1818 roku zginął bohaterską śmiercią pod Lipskiem.

„Wstał — pisze Askenazy — zimny, wietrzny, pochmurny ranek 19-go października... Już cała prawie armja na drugą stronę przeszła, kiedy wtem po 11-jej zrana przedwcześnie wysadzony został w powietrze przez saperów francuskich most na Pleissie.“

„Ks. Józef, mając przy sobie kilkuset ledwo ludzi, nagle został odcięty. Wycofywał się właśnie z zachodniego przedmieścia Lipskiego na czele szczerpłej eskorty kirasjerów i krakusów, szarżując raz po raz nacierających tyraljerów nieprzyjacielskich. Wtedy po raz trzeci otrzymał postrzał w rękę, lecz owinawszy ją chustką, pozostał na koniu. Otacza-

jący go sztab, generałowie Małachowski, Grabowski i inni, wobec odwrótu i niemożności dłuższej obrony, błagali go, aby się poddał i osobę swą dla kraju zachował. On nie słuchał... Oczy miał krwią nabiegłe, twarz nie naturalnym palającą rumieńcem, wyczerpany był śmiertelnie, osłabiony od ran, zgorączkowany, nawpół przytomny; odpowiadał na wszystko „trzeba umrzeć mężnie“, „il fout mourir en brave“. Rucił się wpraw do Pleissy, ale już koniem kierować niezdolny, porwany był siłą prądu. Wpadł za nim do rzeki młody kapitan, Bléchamp, w chwili gdy uwalniał się od tonącego konia i wydobył na brzeg przeciwny. Ruszył książę dalej pieszo de Elstery przez błotniste ogrody, już wszędy napełnione tyraljerką nieprzyjacielską; tutaj po raz czwarty odebrał kulę w bok; skłaniając się, padł w objęciu paru, dotrzymujących mu jeszcze kroku, oficerów; po chwili odzyskał przytomność, dosiadł z trudnością podanego mu świeżego konia, ale chwiał się na siódle. Ociekał krwią, śmierć miał w spojrzeniu i wyrazie, na ponawiane błagania towarzyszyów nie odpowiadał już wcale, tylko coś z gniewem uniesieniem mówił bez związku o Polsce i honorze. Wtem, na widok nadbiegającej nieprzyjacielskiej piechoty, porwał się raptem

sił ostatkiem i skoczył z koniem do Elstery. Tu ostatnią kulę odbiera w lewą pierś, przeszyty na wylot osuwa się z konia i po krótkim pasowaniu się — znika pod wodą.

Tak umarł książę Józef...

A jak żył?

Odpowiedź nie łatwa, a przynajmniej z trudnością da się zamknąć w paru słowach: postać bohatera z pod Lipska ze względu na urodzenie i wychowanie, oraz warunki, w jakich wypadło mu żyć i działać, wymaga subtelnej bardzo analizy, na tle epoki, w której upadek ducha narodowego i narodowej energii spłata się z porywami bezgranicznych poświęceń.

Otworzył oczy w Wiedniu, jako generałowicz austriacki, zamknął je na wieki pod Lipskiem jako marszałek francuski. Z dziedzictwa krwi wziął po swoich prawie wszystko co lepsze; wszystko co najpośledniejsze odrzucił. Przejęty poczuciem pańskiej godności i obywatelskich Familii, pozostał obcym jej popełom zaciętości stronnicej i ambicji rodowej. A jeżeli przejął dużo z płochości króla-stryja, jakże różnym był nawet w wybrkach burzliwego temperamentu od rozkładowego sybarytyzmu Stanisława Augusta; to też gorąco Kochany przez stryja „Pepi“;

RYDZEWSKI i S-ka

Biuo Techniczne w Czestochowie, Teatralna 13.

Niema zimnych i wilgotnych mieszkań.

Ulepszone ogrzewacze do pieców „Wulkan“.

Piece żelazne, pokojowe, rury żebrowe.

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie rzemieślniczo-technicznym, od najwyczałniejszych do najwykwintniejszych pod względem artystycznym wykonania, ze wszystkich krajowych i zagranicznych nych prima materjałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty szkafłarskie. Zakład podejmuje się wykonywać roboty w mieszkaniach najodleglejszych, informacje, rysunki kosztorysy na każde żądanie.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamioniarski Kruszyński i Proszowski w Czestochowie, Alaja III do II wstawa.

Jeśli roszanie dążą do niej, to czy istnieje poważne dane do stawiania im przeszkód? Podstawą nowej reglamentacji daje konwencja odośnie kanału Sueskiego, zawarta w Konstantynopolu w dniu 29 października 1888 r. Konwencja tę „możnaby z fatwością zastosować do Dardanellów, a zasadnicze punkty jej są następujące: wolne przejście, nawet dla stron walczących, pod warunkiem, że okręty to nie będą zatrzymywane się w kanale, nie będą przystępować tam do działań wojennych, będą ładować jaknajmniejszą ilość węgla. Żaden z istniejących traktatów nie daje Turkom na wypadek wojny istotnej gwarancji. Narażają ich na znoszenie przykrości wojny, w której nie biorą udziału. Skądinąd znowu zarówno Rosję, jak i inne kraje, zbliżone do morza Czarnego, krepują do najwyższego stopnia.

Anglia nie przywiązuje żadnej wagi do przestarzałych, z gruntu fałszywych umów, a nowe, bardziej szczerze i mniej krepujące porozumienie wydaje się jej pożądaną rekwizyją, lepszej przyszłości.

Na marginesie.

Pisaliśmy niejednokrotnie o szerzącej się nędzy w naszym mieście i o braku ofiarności na nią mieszkańców. Widoczne dobrowolne opodatkowanie się, niegdys przez nas projektowane, nie znalazło zwolenników, musimy więc wrócić do status quo ante t. j. do urządzania wieczorów, koncertów itp. na cele filantropijne.

Czynni filantropi łutější są tego samego zdania; widząc, że prośby o ofiary nie odnoszą skutku, myślą o urządzeniu szeregu przedstawień z celem filantropijnym. Napotykać oni jednak na znaczne trudności. Wiadomym jest, że sprostowanie atrakcji warszawskich jest nazbyt kosztowną i niepewną imprezą. Z drugiej strony za wyjątkiem przedstawicieli i przedstawicieli muzy podkasanej nikt inny w naszym grodzie na powodzenie liczyć nie może, trudno zaś wymagać od organizatorów przedstawień filantropijnych, aby za narzędzie do otworzenia kieszeni miłosiernej Częstochowy używali środków kabaretowych. Czysto wynika, że urządzenie „widowiska dobroczynnego“ należy dziś u nas do rzeczy arcytrudnych.

Dawniej, bywało inaczej...

Nasze nadobne amatorki i nasi uprzejmi amatorzy nieśli chętnie swe zdolności w ofierze filantropji. Wiedząc z góry, że mamy do czynienia, nie z rutowanymi artystami, byliśmy zawsze wyrozumiali i wdzięczni szlachetnym ofiarodawcom za ich pracę.

Dziś... dziś coś się popsuło w państwie duńskim.

Nasi amatorzy (szczególnie panie) nie tak skawo występować na estradzie. Nie chodzi tu oczywiście o brak miłosierdzia dla nędzy (bo jakżebyśmy śmiały o to posądzać wrażliwe serduszka pańskie) lecz... pewnie nie rozumienie rzeczy.

Otóż, jak nas informuje jeden ze znanych organizatorów zabaw dobroczynnych, panie obraziły się na zamieszczenie przed niedawnym czasem artykułu w „Gońcu“, powiadającego iż amatorzy proszą się „aby im pozwolono występować publicznie...“

Zwykłe niezrozumienie myśli autora artykułu, nic więcej. Słowa powyższe stosowane były do amatorów, którzy grają jedynie po to, aby zadość uczynić ambicyjkom i próżności — tych zaś, którzy niosą swą pracę bledzie naszej autor bynajmniej nie myślał. Dla tych pań i panów, którzy swymi zdolnościami scenicznymi lub wokalnymi przyczyniają się do mając zawsze dłań „powinno uszanowanie i wdzięczność za okazane dobrodziejstwa“ zwycięsko oparł się tysiącny pokusom i do końca życia, jako człowiek, polak i żołnierz, nigdy nie zasargał sumienia, nie splamił honoru.

Skoro z pominięciem druzgordnych rysów prywatnych — kończy (tenże Askenazy — rozpatrywać się w dominujących liniach tej szlachetnej postaci, rozważanej jako zjawisko dziejowe, a odbijającej tak silnie od najbliższego swego środowiska, chciałoby się rzec wraz z Tacytem: „Curtius, Rafus mihi videtur ex senatus.“

Istotnie był on „z siebie zrodzony“ i jako taki był jednym z wielkich i żywych świadectw dokonywanej w społeczeństwie naprawy i odnowy wewnętrznej, wiodącej naród od zmierzchów 18 do świtań 19 stulecia.

C. N.

ulzenia cierpiącej ludzkości „Gońiec“ miał zawsze wyrazić uznania i zachęty!

Dlatego, dlatego piękne panie, porzućcie na bok dąsy, z którymi wam tak bardzo nie do twarzy i raczej zapomnieć o siwach, które bynajmniej nie były do was stosowane!

Wzięcie się do tej wdzięcznej, do tej pięknej i żoźnej pracy, jaka jest niesienie pomocy maluczkim, a wdzięczność ich starczy wam za uznanie, za częste pochwały tłumy, nawet za wieńce laurowe!

Będziemy wam w tem pomagać całym sercem.

gro.

Kronika miejska.

Projekt kanalizacji miasta Częstochowy w połączeniu z wodociągami. Jak już kilkakrotnie w „Gońcu“ zamieszczaliśmy zamierza p. radca Sobeski z Poznańskiego w najbliższych dniach, umieścić bliższą wiadomość w „Gońcu“ wygłosić publiczny wykład w interesie kanalizacji miasta naszego. Ze kanalizacja z wodociągami jest dla Częstochowy, kwestją palącą tego dowodzić nie potrzeba. Samo skanalizowanie miasta nie jest trudnem do przeprowadzenia. Inna rzecz z usunięciem odpływów kanalizacyjnych i ścieków z miasta. Tych odpływów nie można skierowywać ze względów zdrowotnych do Warty, która jest przy Częstochowie wąską i nieuregulowaną wpuszczać. Nie pozostaje nic innego miastu jak połączyć się z okolicznym rolnictwem, któreby zawartości kanalizacyjne odbierało i zużywało. Według projektu prelegenta ma być obszar około 10,000 morgów polskich w okolicy Częstochowy do kanalizacji przyłączonych na którychby sposobem zroszenia nie zlewania, co zazwyczaj wyrażnie, odpływy kanalizacyjne zostały zużyte, sposób ten jest w Borosławie pod Poznaniem, w Chajdeburgu, w Ostrodzie, w Wschodnich Prusach z wielkim skutkiem praktykowany. Obecnie miasto Wrocław zabiera się do kanalizacji sposobem zraszania pól. Rolnictwo okoliczne niebiedzie potrzebowało kapitałów na ten cel żożyć jak to prelegent uzasadnia, a że fabryki nasze dostarczają potrzebnych materiałów i tylko swojskimi siłami ma być to przedsięwzięcie do skutku doprowadzone, dowodów nie potrzeba jak wielkiego znaczenia będzie to przedsięwzięcie dla miasta i okolicy. Zachęcamy tedy gorąco tak mieszkańców miasta jak i okolicznych rolników, żeby na wykład, który oblicuje być bardzo interesującym jak najliczej się stawili.

W tych dniach zostało zalegalizowane w naszym mieście Stowarzyszenie zawodowe kelnerów. W nadchodzący piątek t. j. dnia 23 b. m. nastąpi otwarcie biura w domu № 43 przy Alei III. Biuro czynne będzie od godz. 4 do 6 po poł.

Sprawy pocztowe. W swoim czasie pisaliśmy o potrzebie skrzynki pocztowej na ulicy Teatralnej. Zarząd poczty potrzebę uwzględnił i skrzynkę umieścił, lecz byłoby pożądanem aby przesunąć ją bliżej fabryki Pelcerów, szpagaciarni, t. j. miejscowości zamieszkałej przez ludność pracującą, dla której czas jest drogi.

Przytem dla tak rozległego miasta jak Częstochowa potrzebna jest filja pocztowa, gdzieś w okolicy ulicy Krakowskiej. Obecnie mieszkańcy tamtych okolic, chcąc załatwić interes na poczcie muszą na samą drogę użyć około 2 godzin czasu.

„Szwajcarja w obrazach“. Otrzymałmy zawiadomienie od naszego korespondenta w Zurichu p. Stefana Dzikowskiego donoszące, iż z dniem 1 grudnia r. b. zacznie wydawać 2 tygodnik ilustrowany p. t. „Szwajcarja w Obrazach“, w zeszytach, składających się z opisu miejscowości pod względem historycznym i geograficznym. Brak podobnego wydawnictwa w języku polskim dawał się oddawa odczuwać, to też zapowiedzi jego witamy uznaniem ufni, że wobec wytwornej szaty, w jakiej wychodzić będzie, zjedna mu dziesiątki tysięcy odbiorców. Redakcja mieści się w Zurichu przy Ottikerstrasse 14.

Kradzieże. W nocy z poniedziałku na wtorek z mieszkania Chaskela Brońatowskiego na ul. Nadrczecznej № 46 niewykryci złodzieje, wylamawszy zamek, skradli ze stojącej w sieni skrzynki różne odzieży, wartości około 75 rubli.

Tejże nocy ze składu fabryki celulozowej na ul. Ogrodowej № 77 należącej do p. Kwapiszewskiego skradziono 80 arkuszy celulozidru wartości 400 rb. złodzieje dostali się do wnętrza wybiwszy dziurę w ścianie. Złodziei nie wykryto.

Napady bandycie. W poniedziałek o go-

dzinie 8 wieczorem do sklepu spożywczego Salomona Wekslera na ul. Sw. Barbary przyszło 5 uzbrojonych bandytów i grożąc brauningami zabrali z szafelki 11 rb. 50 kop. poczem zbiegli.

Na jadących z Częstochowy Marcina Wozniakowskiego i Mikołaja Borowieckiego na szosie około Kiedrzyzna napadło 3 bandytów i grożąc brauningami zabrali 252 rb.

Kary. Władze administracyjne skazały mieszkańca gminy Rędziny Andrzeja Konowalskiego na 10 rb. kary za posiadanie rewolweru bez pozwolenia.

Właściciele domów na Zawodziu Marcina Pilarskiego, Teofila Markowskiego i Konopika skazano na karę pieniężną za nieprzewodzenie książek meldunkowych.

Zgineła Antonina Kabała lat 54, chora na umyśle ubrana w czerwona spódnicę i chustkę na głowie, bosą. Kłoby wiedział gdzie się znajduje zechce dać znać Marcinowi Kabale, Zielona 38.

Ofiary na robotników pozbawionych pracy w fabryce „Labor“ w Warszawie złożyli w redakcji naszej:

Robotnicy z Huty na Rakowie, oddział stalownia rb. 8 k. 35, oddział elektryczny rb. 3 k. 65; robotnicy z fabryki: Grota Metalurgjarska 16, Motte oddział mechaniczny rb. 2 k. 10, Peltzerów oddz. mechaniczny rb. 9 k. 10. Razem rb. 39 k. 20.

Aresztowano i osadzono w aresztach policyjnych w ciągu doby ubiegłej następujące osoby dla sprawdzenia osobistości: Józefa Kowalczyka, za włóczęgostwo, Bronisława Kamińskiego, za bandytyzm Augustyna Chochauza.

Z Dąbrowy.

Napad na mieszkanie. Do mieszkania górnika z kopalni „Paryż“ Adamczyka we wsi Miedlice pomiędzy Dąbrową a Będzinem rano o godz. 6-jej w chwili gdy A. wybierał się do pracy, wpadło do mieszkania kilka zamaskowanych i uzbrojonych bandytów, którzy pod groźbą śmierci zażądali wydania pieniędzy. Ad. oddał im 60 rb. które bandyci zabrali i rozkazując nie ruszać się z miejsca zbiegli nie ścigani.

Upadek. Dnia 20 bm. o godz. 9-jej wieczorem powracając do domu Antoni Kimel w stanie nie trzeźwym i przez nie uwagę wpadł w rów kalecząc sobie twarz ręce i głowę.

Pożar kościoła.

Dn. 20 bm., we wtorek, nad Starokrzpiecami zajaśniała olbrzymia łuna pożaru. Jak stwierdzono ogień wybuchnął w kościele miejscowym, drewnianym, zabytku drugiej połowy XVIII-go wieku.

Nie pomogli ratunek parafian, ani przybycie straży ochotniczej z Krzpiec. Kościół spłonął doszczętnie. Obecnie zastęp wierznych w Starokrzpiecach pozostał bez domu Bożego, 2,2000 parafian nie będzie miało gdzie spędzić chwili na modlitwie. Rozpacz ich niema granic. Przywiązani od tyłu dziesiątków lat do kościoła, w którym ich chrzciono, gdzie zwłoki ich krewnych spoczywały przed snem wiecznym, dziś widzą przed sobą zgłiszczoną, caując iż, budowa kościoła w tych czasach nie zwiększy do rzeczy łatwych.

My jednak jesteśmy innego zdania i możemy pocieszyć Sz. ks. prob. Patorskiego i parafian, Starokrzpiec, że kościół będzie wybudowany i to w krótkim czasie. Znana jest szeroko wrażliwość mieszkańców naszego grodu oraz obywatelstwa i włościństwa okolicy na potrzeby duchowe swych braci. Oni nie pozwolą, aby Starokrzpiec pozostały długo bez domu Bożego. Składki popłyną chyżo na ten cel piękny, rok nie upłynie a w Starokrzpiecach stanie świątynia!

Wierzmy w to i ufamy, że tak będzie, dlatego nie wołamy o ofiary, popłyną same, popłyną one prędko...

Aby jednak ułatwić naszym czytelnikom możność składania ofiar, komunikujemy, iż z dniem dzisiejszym otwieramy listę składek na budowę kościoła w Starokrzpiecach!

Popłyną one potężną falą. Wierzmy w to święcie...

Z Sosnowca.

Z kolei Nadwiślańskiej. Pociągi na drodze Nadwiślańskiej codziennie się opóźniają i to całemi godzinami. Uskarżają się to pasażerowie, będąc zdania, że wskutek tego bardzo często są narażeni na kosza. Czas by był aby sprawa opóźnienia pociągów była załatwiona jaknajprędzej przez zarząd kolei Nadwiślańskiej.

Ciekawe ogłoszenia. Na słupach telefonicznych dają się zauważyć różne ogłoszenia pi-

sane ręcznie, następującej treści: „Koi do sprzedania”. „Bona niemka poszukuje miejsca”. „Udzielam lekcji”. „Pokoń do wynajęcia” i t. d. Podobne ogłoszenia znajdują się w sklepach rzemieślniczych w oknach wystawowych. Nie wygląda to po europejsku i wątpliwe jest czy takie ogłoszenia odnoszą skutki.

Koncert. Dnia 24 b. m. w kursie miejscowej odbędzie się koncert pani Kamińskiej-Latoszyńskiej, śpiew. prof. Cinka—wilonczela, prof. Gotmera—fortepian i Trojanowskiego deklamacja. Początek koncertu o godz. 8 wieczorem.

Teatr. Jutro w teatrze miejscowym p. Majdrowicza zostanie odegrana krotoczwila w trzech aktach „Maż o 2 żonach”.

Opera rosyjska. Zjeżdża do Sosnowca na trzy przedstawienia opera rosyjska pod reżyserją M. F. Szygajewy. Pierwsze przedstawienie odbędzie się d. 24, drugie 26, trzecie 27 b. mies.

Różne.

Nowa ustawa uniwersytecka. „Russk. Słowo” dowiaduje się z wiarogodnego źródła, że nowa ustawa uniwersytecka wypracowana została wyłącznie przez wiceministra oświaty Ułjanowa. Nikt z członków gabinetu, a nawet nikt z członków rady ministra oświaty nie był wtajemniczony w szczegóły. W kwestji tej Ułjanow radził się jedynie ministra Schwartztra.

W kołach biurokratycznych twierdzą, że nowa ustawa przedwczesnie wywołała niepokój, gdyż musi ona jeszcze przejść przez szereg instancji, a w jakiej formie wyjdzie z tamtąd — niewiadomo.

Projekt ministerjalny nie oddawany był jeszcze pod obrady i tnie należy liczyć się z nim, jak z czemś postanowionem. Spodziewać się należy, że gabinet ministrów, podczas rozważania nowej ustawy, poczyni w niej znaczne zmiany.

Zamach na ministra komunikacji. Pomędzy stacjami Acwierz a Kotelnik na kolei wotodżko-wiackiej, dokonano zamachu na pociąg, w którym jechał, udając się na Syberję, minister komunikacji, generał Schaufus. Na miejsce na rzece Czerniewice urządzone barykadę z balak, a przed mostem na szynach położono dwa duże kamienie. Pociąg ministra zatrzymano jednak w porę, unikając w ten sposób katastrofy. Jak wykazało śledztwo, zamachu dokonał miejscowy włościanin. Kosolapow.

Zaburzenia w Pradze czeskiej.

O zaburzeniach antyniemieckich w Pradze czeskiej, o których podawaliśmy wczoraj wiadomości telegraficzne, „Nowa Reforma” podaje następujące szczegóły:

Odezwa praskiej Rady miejskiej, wzywająca. Czechoów do zachowania spokoju, nie odniosła skutku. Już w nocy z soboty na niedzielę po zgromadzeniu czeskich socjalistów narodowych, tłum urządził manifestację przeciwko Niemcom i wybił szyby w pałacu ministra spraw zagranicznych Aehrenthala, wotając: „Odwet za Serbię! Na Winohradach zniszczono kilka sztyldów niemieckich. Wyładki te przypisują Niemcy podburzającej mowie, którą p. Kłofacz wygłosił na zgromadzeniu.

Przed teatrem niemieckim kilkuset Czechoów urządziło również demonstrację, tłukąc kosztowne szyby lustrzane. Kamienie uszkodziły fasadę gmachu. Stąd ruszył tłum na Winohrady, wybił tam szyby niemieckiej drukarni i zdarł sztyldy niemieckie. Następnie chcieli się dostać demonstranci przed gmach niemieckich gimnastyków, ale policja rozproszyła ich. Demonstracje trwały do godz. 2-jej po południu.

W obu niemieckich teatrach odwołano przedstawieniu popołudniowe.

Również i w niedzielę przed południem studenci niemieccy urządzili niedzielny „Hummel” na Przykopach. Gdy o godz. 11 przed południem studenci niemieccy wyruszyli w strojach burszowskich z kasyna niemieckiego, tłum otoczył ich, przybierając groźną postawę. Jeden z przywódców czeskich oświadczył komisarzowi policji, że Czesi bezwarunkowo nie dopuszczą do „bummlu”, a gdy mimo to studenci swój pochód w dalszym ciągu zaczęli odbywać, tłum rzucił się na nich i zmusił do cofnięcia się. Policja usiłowała rozdzielić walczących, ale bezskutecznie. Niemcy obwiniają policję o bierność.

Studenci niemieccy ustąpili wreszcie i powrócili do kasyna niemieckiego, gdzie przed bramą powtórzyli się bójki. Policja otoczyła dom kasyna i odparła na ulicę Czechoów, którzy zaczęli śpiewać: „Hej, Słowanie!”, na

co Niemcy odpowiedzieli pieśnią „Wacht am Rhein”.

Jeden z przywódców demonstracji wezwał Czechoów, ażeby się spokojnie rozeszli, zarazem byli jednak gotowi do odparcia wszelkiej prowokacji niemieckiej. Śpiewając pieśni narodowe, Czesi ruszyli na plac św. Wacława. Po drodze poturbowali kilku studentów niemieckich. Na ulicy Krakowskiej, gdzie się mieści budynek niemieckiej „Mensa akademika” i Czytelni akademickiej, tudzież dom Schroniska niemieckich nauczycieli. Czesi wymobili szyby i zdarli niemieckie napisy.

W niedzielę po południu powtórzyli się demonstracje i przybrały większe rozmiary. Policja zrobiła użytek z białej broni. Komendant policji był zmuszony prosić o asystencję wojskową. Wojsko obsadziło kilka ulic. O g. 10 wiecz. zapanował spokój. Wybito wiele szyb. Policja aresztowała 76 osób. W Cieplicach przyszło do burzliwych starć między socjalistami czeskimi a Niemcami. W stariu odniosło ciężkie rany 15 osób. Jedną osobę, zranioną nożem, przewieziono do szpitala w stanie beznadziejnym.

Wybuch gazów w Dębowcu.

W pobliżu Cieszyzna leży wieś Dębowiec; dokonywano tam poszukiwań węgla, w który Szlask Austriacki obfituje. Firma berlińska Frjeddändera prowadzi tam próbne wiercenia, które doszły już do głębokości 410 metrów. Im dalej jednak postępowało wiercenie, tem groźniej przedstawiała się praca, gdyż dwa tygodnie temu już zauważono bardzo lekkie wybuchy gazowe, jednak nikt nie domyślał się, aby wybuchy gazów, które bardzo często przy tego rodzaju wierceniach mają miejsce, z taką siłą żywiołową wystąpiły, jak się to stało w Dębowcu.

We czwartek 15 października r. b. około godziny 6 i pół po poł. zatrudnieni przy wierceniu robotnicy zauważyli najpierw lekkie wstrząśnienia, a niedługo potem nastąpił straszny wybuch gazów. Najpierw zauważono ogromną kulę ognistą, wydobywającą się z ziemi, a potem przeraźliwy świat łoskot. Niedługo potem wieża, zbudowana nad szybem, rozzerwana została na kawałki, a świder do wiercenia, grubości 12 cm., a 250 metrów długi, zgity w kształcie węża, wyrzucony został w powietrze i porożony w kawałki, które znajdowano w odległości 500 metrów od miejsca wybuchu. Szczęściem nie powstał pożar, gdyż inaczej domy robotników, znajdujące się tuż obok wieży, uległyby najpierw pożarowi, a następnie wieś cała mogłaby pójść z dymem. Od 15 b. m. trwa nieustanny i przerażający świsł gazów, tak, że w odległości 10 km. daje się bardzo wyraźnie słyszeć. Nawet w Cieszyźnie słyszano w pierwszej chwili wybuchu ów nierzwykły świsł, którego pochodzenia nikt w pierwszej chwili zrozumieć nie był w stanie. W sobotę jeszcze i w niedzielę gazy wyrwały z niemierną siłą drobne kawałki lodu z wnętrza ziemi, które następnie tonniejąc, spadają jako obfita rosa na ziemię. Powstawanie lodu tłumaczy przedwzrostkiem tem, że gdy w pierwszej chwili wybuchu wydobywać się zaczęła woda, dzisiaj już mniejsze ilości wody pod nader silnym ciśnieniem (około 120 atmosfer) zostają tak dalece ożbione, że zmieniają się w małe bryłki lodu.

O ile dotychczasowe spostrzeżenia stwierdziły, gazy te są zimne i zawierają mają 60 proc. bezwodnika węglowego i 40 proc. tlenu. Jak długo potrwa ten nieopisany i groźny świsł, niewiadomo, gdyż o zatamowaniu wybuchu nie może być ani mowy, albowiem na odległość 50 metrów nawet zbliżyć się nie można, tak strasznie ogłuszający jest świsł wydobywających się gazów, połączonych z lekkim trzęsieniem ziemi.

Wypadku z ludźmi, na szczęście, nie było.

Telegramy.

Nowe posady.

Petersburg 21 Rada ministrów zaprobowała wniesione do Dumy projekty praw, utworzenia posady wicedyrektora kancelarji generała gubernatora warszawskiego i powiększenia liczby rewirów.

Otwarcie Sejmu pruskiego.

Berlin 21 wł. Dziś w południe nastąpiło w Białej sali pałacu królewskiego uroczyste otwarcie Sejmu pruskiego. Przedtem odbyło

się nabożeństwo w kaplicy zamkowej, na którem była obecna para królewska, księżęta, dwór i ministrowie. Dla katolickich członków Sejmu odbyło się równocześnie nabożeństwo w kościele św. Jadwigi.

W Białej sali ustawiła się kompanja gwardji zamkowej. Członkowie obu izb stawali się liczenie. Około godziny 12 opuścił cesarz w uniformie gwardji kaplicę poprzedzany przez marszałka dworu i udał się do Białej sali. Po lewej stronie tronu ustawił się ministrowie z ks. Bülowem na czele. W wielkiej łocy ukazała się cesarzowa z księżniczkami. Baron Manteuffel wznosił trzy krotny okrzyk na cześć cesarza. Cesarz wystąpił wtedy przed tron, nakrył głowę hełmem z orłem i odebrałszy od ks. Bülowa mowę tronową, odczytał ją. Przy wzmiance o stanowisku cesarza w sprawie bałkańskiej ustuszył oznaki zadowolenia.

Prezes ministrów ogłosił Sejm za otwarty. Marszałek Kröher wznosił ponownie okrzyk na cześć cesarza, poczem opuścił cesarz wraz z dworem Białą salę.

Ogłoszenie.

Odesa 21 TAP. Czasowy generał gubernator ogłasza że wszelkie gwałty w celu przerwania wykładów na uniwersytecie będą karane administracyjnie.

Wyrok sądu.

Kijów 21 TAP. Izba sądowa osądziła sprawę komitetu wykonawczego, kijowskiego związku robotniczego partji socjal-rewulucjonistów. Skazano 18 osób na osiedlenie.

Powszechno nauzanie.

Carycyn 21 TAP. Zebranie ziemskie postanowiło poczynając od 1909 r. w ciągu lat 10 wprowadzić nauczanie powszechno otwierając rok rocznie po 6—7 szkół. Projekt powyższy przesłano ministerjowi do zatwierdzenia. Oprócz rządowych fundusów na ten cel ziemstwo corocznie wpłacać będzie około 80 tysięcy rubli.

Zamknięcie wystawy sztuki.

Monachjum 21 wł. Wystawę monachijską na rok 1908 zamknięto uroczyste ludzją przed południem, w obecności księcia Ludwika. Nadburmistrz Borscht podkreślił w swej mowie, że wystawa cieszy się nadszpiewnymi rezultatami. Już dziś powiedziec można na pewno, że odczuliśmy najmniej 400,000 czystego dochodu. Samego zamknięcia dokonał książę Ludwik, wznosząc okrzyk na cześć protektora wystawy, księcia regenta Leopolda.

Ogromny pożar.

Lubeka 20 wł. Ogromny pożar w Gramsbeck pod Mölln obrócił w perzynę 14 wielkich budynków.

Próby balonem do sterowania i hydroplanem.

Bracciano 21 wł. Minister wojny wzięł udział w wlocie wojskowego balonu do sterowania, oraz uczestniczył próbnym jazdem hydroplanu. Ostatni osiągnął szybkość 70 km. na godzinę.

Sejm galicyjski a Ojciec święty.

Lwów 21 wł. Na wniosek nagły posła Stanisława hr. Tarnowskiego. Sejm jednogłośnie uchwalił:

Sejm prosi p. marszałka kraju, aby w jego imieniu przesłał Ojcu św. następujące oświadczenie: Sejm Królestwa Galicji i Lodomerji z wielkim Księstwem Krakowskiem składa u stóp Wszechwładności wyznanie i przyrzeczenie wiary, wierności dla Kościoła, czci i posłuszeństwa dla Jego głowy. W pięćdziesiąt rocznicę kapitaństwa Twego, racz, Ojciec św., przyjąć życzenia, iżby Bóg Wszechmogący wspomagał Cię swoją łaską, od niebezpieczeństw i nieprzyjaciół bronił, w zamiarach i przedsięwzięciach błogosławił, a nam wiernym dał jeszcze długo pozostać pod sterem takiego pasterza.

Pogwałcenie praw poselskich.

Belgrad 21 TAP. Generał brygady komendant Wukowicz, delegowany przez księcia czarnogórskiego do króla Piotra serbskiego z poufnym poleceniem został w Zagrzebiu wyprawiony przez żandarmerji z karety i stawiony przed policję gdzie go trzymano 7 godzin. Wukowicz telegraficznie zniósł się z Aerenthalem, skarżąc się na pogwałcenie praw między-narodowych. Na skutek powyższego przyszedł z Wiednia rozkaz uwolnienia. Po przybyciu wukowicza do Belgradu, studenci wraz z tłumem ludu urządzili przed hotelem manifestację, wotając: „Niech żyje książę Mikołaj, niech żyją Czarnogórcy”. Gdy Wukowicz wsiadł do karety celem udania się na audjencję do króla, studenci wyprzęgli konie i sami pociągnęli karetkę do gmachu ministerjum. Poseł wzywał prezesa ministrów, poczem miał godzinną audjencję u króla.

S. Szczawiński

v Częstochowie (obok Teatru)
Skład Win
DELIKATESÓW
 i towarów kolonialnych
 egz. od 1878 r.

TELEFON 23

Poleca świeżo otrzymane towary:

Kawior Astrachański bez soli
 Losoś, Sigi i t. p. ryby wędzone. Sardynki, Auchaivis, Kilki, Marynaty z ryb, Homary, Sledzie królewskie, Sery: R. quefort, Brie, Ziemny, Camombert, Szwajcarski, Litewski i inne. Owoce, Wędliny Litewskie, Konserwy z jarzyn, Buljon, Magel wyborną przyprawę do zup i sosów oraz **OGÓRKI NIEZYŃSKIE** w baryłkach po kopie.

Specjalność firmy

IMPORT
WIN
Węgierskich
 i
Francuskich.

Różne wspaniałe 20—50 kop. Drzewa ozdobne 100,000. Truskawki, agresty, maliny, porzeczki, brzoźwiny, morele. Kwiaty doniczkowe wieloletnie, cebulkowe, grun-
 towe, nowości halinowskie: mleczyki 150,000. Słynne bzy. Baktety, wieniec, dekoracje. Plany parków, ogro-
 dów, kłentom bezpłatnie. Katalog opis Halinowa bezpłatnie. Firma egzystuje 40 lat.

BIURO ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANE

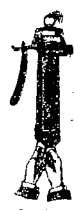
Filipczyński, Łopieński i S-ka
 Częstochowa, Aleja II № 28. Telefonu № 150.
 Adres tel.: „Filipczyński Częstochowa.”

Wykonują wszelkie roboty w zakresie budownictwa wchodzące jako to: Projekty architektoniczne i budowlano-konstrukcyjne oraz prowadzenie robót budowlanych. Sporządzanie i sprawdzanie kosztorysów i rachunków budowlanych. obliczania statyczne oraz perspektywy à vol d'oiseau. Całkowite przedsiębiorstwa budowlane lub też oddzielne roboty mularskie, ciesielskie, stolarskie i t. p.

Wygoda, Oszczędność!

Tylko za rb. 2 k. 25. Najlepsza Maszynka bezpieczna do golenia, którą każdy, nawet kto nigdy sam się nie golił może bez skaleczenia łatwo i czysto sam się ogolić.
 Za rb. 2 k. 50. Najlepsza brzytwa (bezpieczna) „Figaro” z najlepszej angielskiej stali.
 Za rb. 2 k. 90. Ang. Maszynka automatyczna z paskiem i pastą do dokładnego naostrzenia każdej brzytwy lub brzytwki. Ostrzy automatycznie. Wprawa niepotrzebna.
 Za rb. 3 k. 25. Maszynka do strzyżenia włosów z 3-ma numerami, na 3, 7 i 10 m/m.
 Za rb. 2 k. 80. Maszynka 00 do brody na 1/2 i 1 mm. Wysyłam za zaliczen. poczt. bez zadatku. Za przesyłkę 1 lub kilka sztuk dołączam 50 kop.

Wincenty JEZEWSKI, Warszawa, Gez. 258, Żórawia 41 1357 (przy Marszałkowskiej).

E. WICHURA II Aleja № 37

POLECA:
 Duży wybór modnych bluzek, spodniczek, halki. Kołdry watowane, bieliznę pościelową, puch i pierze. Wałki do okien, watę kolorową, hurtem i detalicznie. Tkaniny fabryki „Częstochowianka”. Wszystko w dobrym gatunku, ceny niskie, proszę się przekonać. 12—8

Biuro pośrednictwa i zleceń „RENOMETR”

w Częstochowie, III-oia Aleja № 60.
 Telefonu Nr. 138.
 Przy najrozsądniejszym pośrednictwie i warunkach najdogodniejszych załatwia i przeprowadza: sprzedaż, zamiany, dzierżawy, parcelacje majątków ziemskich oraz sprzedaż nieruchomości miejskich, willi, zakładów przemysłowych, tak w Królestwie, jak Litwie, Rosji i zagranicą. Tamże lokata kapitałów.

Wate, wałki i kit do OKIEN

POLECA
SKŁAD APTECZNY
Wacława ORZEŁ
 w Częstochowie, III Aleja № 48.

Tanie do sprzedania maszyny do wyrobu podków. Wiadomość w Administracji niniejszego pisma. 1872—3—3
 Potrzebny inkasent z kancelją, wiadomość Jasnogórska 13 m. 1 od 6 wieczorem. 1404—2—2

Willa podmiejska o 12-tu pokojach, wspaniała, ogród z 400-tu drzew owocowych; sadzawka rybna; kire, sprzedam tanio. Biuro „Renometr” Aleja III № 60
 Potrzebna pianistka lub pianista. Oferty skrzynka pocztowa 23.

Naturalna Woda Mineralna **VICHY** Wianochód Reau Francuskiego

Występują sie zamiast innymi wodami i dokładnie określać źródło

VICHY CÉLESTINS Choroby Nerek Pęcherza i Zoladka.
VICHY GRANDE GRILLE Choroby Wątroby i Przyrzędu Złotciowego.
VICHY HOPITAL Choroby Kanałów Trawienia Zoladka, Kiszek.

Pierwszorzędna Chrześcijańska PRACOWNIA i MAGAZYN wyrobów złotych, srebrnych i brylantowych
JANA SZEFLERA (dawniej St. H. Grünmana) Aleja II, dom Imicha № 16 w Częstochowie
 POLECA:
 wybór biżuterji złotej z drogimi kamieniami, jako to: pierścionki, broszki, kolczyki, bransolety, breloki krzyżki, łańcuszki damskie i męskie, oraz platory stołowe i fantazyjne.
 Przyjmuje się zlecenia na żetony medala pamiątkowe, monogramy, faksimile, i wogóle wszelkie obstalunki w zakresie jubilerstwa wchodzące.
Ceny fabryczne.
 1027 45—2

Wszelkie maszyny do obróbki drzewa pily tarczowe i kompletne urządzenia
Tartaków i FABRYK BECZEK
 Maszyny do wyrobu cegły i kompletne urządzenia
Cegielń
 Starannie i szybko wykonują wszelkie zamówienia, służąc na żądanie planami, projektami i rysunkami
Z. GREGOR i S-ka
 Częstochowa, Teatralna 24, Telefon № 111. 1159 4—4

Nalagowe pijańs two.
 raz na zawsze, można wyleczyć tylko „Sobriatizinem”. Cena pudełka 2 rub. 25 k. Odzwyczałać się od palenia w ciągu tygodnia, można tylko za pomocą „Antisuffurinu”. Cena 2 rub. Przesyłka, stosownie do wartości. Wysyła za zaliczeniem pocztowym. Zamówienia przyjmują wyłącznie F. Stowak, Petersburg, Oficerskaja 50—37. 848 40—3

Proszę zwrócić uwagę na nauczyciela tańców M. A. Lubiński udziela lekcji w gimnazjum rządownym i polskim im. Mickiewicza, a także na sali Harmonii i zbiorowo u siebie przy ul. Mikołajewskiej № 2, na mieście lub na wjazd.

Kupię maszynę do kopjowania ze stolikiem w dobrym stanie. Wiadomość w Redakcji.
MASŁO
 ze zjednoczonych parowych Masłarni „Naprzód”
 dostawać stale można wyborowe masło solone i śmietankowe oraz litewskie sery.
 Szkolna № 9 oficyna parter.

Zawiadomienie.
 Proszę wszystkich nabywców placów na **Stradomiu** aby w Czwartek zgłosili się do porozumienia a następnie, w poniedziałek dnia 28 października r. b. wyjazd do Piotrkowa dla sformowania Aktów kupna, również z upoważnieniem p. Więzykowskiemu na tychże placach są dwa domy drewniane, starannie wykonane z dobrego materiału do sprzedania wraz z placami.
 Adres: Browar Bór Gawlikowski. 1409 4—2

Do wspólnej nauki języków obcych: francuskiego i niemieckiego, poszukuje kilka osób patentowana nauczycielka, godzinny wieczorne. Szkolna № 9.
PONCZOCHY. Pracownia polichromii i nadrabiania. Tanie bo w prywatnym mieszkaniu, Aleja II № 31 K. Kieszczęńska.
Do wynajęcia sala w „Tivoli” na odczyty, zebrania wieczorki i t. p. Wiadomość w zakładzie gimnastycznym p. St. Kiffera. 1280 12—5
Zakład stolarsko-rzeźbiarski Aleja I-za Nr. 12 Adama Świeżego, przyjmuje wszelkie zamówienia wchodzące w zakres stolarstwa, oraz sprzedaje meble. 1412—3—1

Do ożłowiaka pojedynczego potrzebna jest osoba stara, znająca się doskonale na kuchni, praniu i prasowaniu. Fenja siedem rubli. Oferty Dąbrowa L. Borysko.
Sklep potrzebny w Alei I lub II, ładnej chwili może być wynajęty. Hotel Kaliski Nr. 9 pokoju, zastac do 11 rano. 1413 2—1
Fisharmoniję kupię w dobrym stanie, ostatecznie fortepian krótki. Hotel Kaliski, Nr. 9 pokoju, zastac do 11 rano. 1414 2—1
Od N. Roku mieszkanie 2 pokoje z kuchnią tani do wynajęcia, może być stajnia, góra, na pasze, stopa i wozownia, przy ulicy Nowej № 46. 1299—12—1
23 morgi ziemi bardzo dobrej, w tym 3 morgi doskonałej łąki, staw, woda źródła, blisko Częstochowy, sprzedam za warunkach bardzo dogodnych. Biuro „Renometr” aleja III № 60. 1369
Sklep spożywczo-galanteryjny tabacjny piwiarnia, zaraz do odstąpienia. Ulca Teatralna № 19. Wiadomość tamże. 1399 2—2

Częstochowa Szkolna 20.
 Ogrodnictwo Władysława Zawady „Halinów”